

پرسش ۲۳۶: مجموعه‌ای از سوال‌ها

السؤال / ۲۳۶ : بسم الله الرحمن الرحيم، اللهم صل على محمد وعلى محمد الأئمة والمهدىين وسلم تسليماً.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته، الحمد لله والمنة وإن كنت لا أرى نفسي أهلاً لكي يعرفني الله بك ويمنّ علي باللين لأمرك، ولكن سبحانه وتعالى لا يسأل عما يفعل قوله الحمد.

سیدی و مولای استمیحکم عذرًا لدی بعض الأسئلة:

بسم الله الرحمن الرحيم، اللهم صل على محمد وعلى محمد الأئمة والمهدىين وسلم تسليماً.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

حمد و مثیت شایسته‌ی خدا است و با این که خود را شایسته‌ی آن نمی‌بینم که خداوند تو را به من بشناساند و با اطاعت امر توبه من منت نهاد، با این حال خدای سبحان و متعال آنچه را بخواهد به انجام می‌رساند و حمد شایسته‌ی او است.

آقا و مولای من، امیدوارم عذر مرا از سوالاتم پذیرا باشی:

۱- ما قولکم في زيد بن علي (رحمه الله)؟

۱- نظرتان در مورد زید بن علي (ع) چیست؟

۲- قولکم في الشيخ المفيد حيث فهمت أنكم ترحمتم عليه، ولكن قبل ذلك ذكرت بأنّه نسى عالم الذر، وذكرت آية ذامة: (أَسْوَا اللَّهَ فَإِنَّسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ) فما معنى ترحمك عليه؟

۲- نظرتان در مورد شیخ مفید چیست تا آنجا که فهمیدم شما بر او رحمت فرستادید ولی پیش از آن ذکر کردید که او عالم ذر را فراموش نمود و آیه‌ای در ذمّ او خواندید:

«نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ» (خدا را فراموش کردند پس خدا هم آنان را فراموش نمود) پس معنی طلب رحمت کردن برای او چیست؟

۳- ما معنی ترحمک علی صاحب کتاب الشرائع، وقلت عنه أنه قاصر وليس مقصّر مع أن ما ورد عن آباءك الكرام بما معناه التوقف في حالة عدم القطع واليقين والرد إلى أئمة الهدى في حالة عدم معرفة القصد ؟

۴- معنی طلب رحمت کردن شما برای نگارندهی کتاب شرایع چیست و گفتی که او قاصر و نه مقصّر است با آنکه از پدران بزرگوارت این معنی نقل شده است که وی در حالت عدم قطع و یقین و یا رد ائمه‌ی هدی در حالت شناخت عدم هدف، ماند؟

۵- ما معنی ترحمک علی العلماء الثلاثة الأصوليين الخميني والصدررين مع أنهم قد انحرفو عن منهج أهل البيت بالأصول وعلم الرجال وغيرها من البدع، ومن أي وجه أصبحوا علماء عاملين إذن ؟

۶- معنی طلب رحمت شما برای علمای سه‌گانه‌ی اصولی یعنی خمینی و دو صدر چیست با آنکه آنان با اصول و علم رجال و غیر آن از راه اهل بیت(ع) منحرف شدند و چگونه با این وضعیت، علمای عامل نام گرفتند؟

۷- سیدی قلت بما معناه أو حسب ما أتذكر بأنّ الذي يطلبني هلك، ولكن الذي يطلب الإمام المهدي هو الذي على حق ولكن أنت أيضاً إمام وابن إمام وحجة الله؟ فكيف يكون طالب هالك؟! وأيضاً أنت تدعوه إلى نفسك يا سیدی؟ وما معنى قول الإمام الباقر في رواية اليماني (عليهما السلام): (يدعو إلى الحق وطريق مستقيم. ويدعو إلى صاحبكم) فكيف تكون الدعوة إلى صاحبنا، وهو الإمام المهدي وما نرى هو الدعوة إلى نفسك الشريفة؟

۸- آقای من، چیزی فرموده‌ای که معناش چنین است یا چیزی که من به خاطر دارم که هر که مرا بطلبد هلاک می‌شود، ولی هر که امام مهدی(ع) را بطلبد بر راه حق

است؛ ولی مگر شما خودت امام و پسر امام و حجت نیستی؟ چگونه کسی که طالب شما است، هلاک می‌شود؟ و آیا ای آقا من، شما به سوی خودت فرانخواندی؟ و معنی سخن امام باقر(ع) در روایت یمانی(ع) چیست که «به حق و راه راست و به سوی صاحبتان دعوت می‌کند»؟ چگونه این دعوت به سوی صاحب ما است که او، امام مهدی(ع) است در حالی که آنچه می‌بینیم دعوت به سوی نفس شریف شما است؟

۶- سمعنا عنك أنك قلت أقرأوا كتب عالم سبيط النيلي، ولكن ليس كل ما قاله النيلي يتفق مع أقوالك سيدى فأنت تفسّر الظن باليقين والنفس بالروح كما سمعت وقرأت عنك، ولكن منهج النيلي والقصدية لا تقول بذلك على ما أظن ؟

۶- شنیدیم که شما گفتی کتاب «عالمنسبیط نیلی» را بخوانید ولی آنچه نیلی گفته است همه‌اش منطبق بر سخنان شما نیست! آقای من، شما ظن را به یقین و نفس را به روح تفسیر می‌کنید آن گونه که شنیده‌ام و خوانده‌ام، ولی به نظر من، روش و هدف نیلی این گونه نیست!

۷- سیدی، قلت في كتاب الشرائع أن أقل مدة لزواج المتعة هي ۶ أشهر ولكن روينا عن آباءك خلاف هذا فهناك الساعة و الساعتين ؟ فكيف ذلك ؟

۷- آقایم، در کتاب شرایع گفتی که حداقل مدت «متعه» (ازدواج موقت) ۶ ماه است ولی برای ما روایت شده است که پدرانت این گونه نگفته‌اند و حتی به مدت یک ساعت یا دو ساعت را هم جایز دانسته‌اند. علت این تفاوت در چیست؟

۸- سیدی، نقل عنك أنك تقول إنَّ مريم المجدلية كانت بغية ولكن تابت، ولكن القرآن يقول على لسان مريم (وما كنت بغيا)([126]). فكيف ذلك ؟

۸ - آقای من، شنیده‌ام که گفته‌ای مریم مجذلیه زناکار بود ولی توبه کرد در حالی که قرآن از زبان مریم می‌گوید «و ما کنت بغيما» (زناکار نبود) ([127]); چگونه چنین چیزی ممکن است؟

۹ - سیدی، نقل عنك أنك قلت أن قبر الزهراء(ع) في البقيع، ولكن روينا عن الإمام الرضا (ع) في الكافي بأنه في بيتها والمسجد النبوي ([128])، فكيف ذلك؟

۹ - مولای من، از شما نقل شده است که گفته‌ای قبر فاطمه زهرا(ع) در بقیع است ولی از امام رضا(ع) در کافی روایت است که قبر ایشان در منزلش و در مسجد نبوی است ([129])؛ چه طور ممکن است؟

۱۰ - سیدی، بخصوص القيام. ذكر لي أحدهم بأن القائم لا ترد له راية، فكيف انهزمتم واستشهد الانصار رحمهم الله؟

۱۰ - مولای من، در خصوص قیام، از شخصی شنیده‌ام که پرچم قائم شکست ندارد. پس چگونه شکست خوردید و انصار که رحمت خدا بر آنها باد، شهید شدند؟

۱۱ - سیدی، لقد دعوتم إلى الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر مع السلاطين، ولكن روينا عن آبائك بأن التعرض للسلطان إذا كان معه السوط لا يصح، وأيضاً في رواية لا أجر للمتعرض إن أصابه أذى. فكيف ذلك؟

۱۱ - آقای من، به امر به معروف و نهی از منکر پادشاهان فرمان دادید حال آن که از پدرانت روایت شده است که اگر سلطان شمشیر داشته باشد با او مقابله نکنیم و نیز در روایتی دیگر آمده است که اگر کسی که معترض بشود و زیان بییند، اجری ندارد. چگونه این گونه است؟

١٢ - سیدی، قلت بأنّ الشمس هو الرسول محمد(ص) والقمر على (ع) فما هي البحار والأنهار ماذا تمثل وما هو مثل الأئمة في الفواكه والحشرات، وما هو الملح، وما هي القهوة، وما هو الريح والنسيم؟ وما هو الحوت؟

١٢ - مولای من، فرمودی که خورشید، رسول الله(ص) و ماه علی(ع) است؛ دریاها و رودها تمثیل چه چیزی هستند و مَثَل ائمه(ع) در میوهها و حشرات چیست؟ همین طور نمک و قهوه؟ و باد و نسیم؟ و ماهی مثلی از چیست؟

١٣ - سیدی، قلت بأنّ ولایة الفقيه ولایة فرعیة عن الأئمة وللفقيه التسلط على مال المؤمن ونفسه ويفتی له ويقضی بين المؤمنین بما يراه. ولكن من أین للفقيه العلم بالمستحدثات والمجھولات؟ ألا يعتبر هذا عملاً بالظن والرأي؟ وهل هناك أدلة قرآنیة أو روائیة عن آبائك تبین هذا الأمر؟

١٣ - آقای من، گفتی که ولایت فقيه، فرعی از ولایت ائمه است و فقيه بر مال و جان مومن تسلط دارد که می‌تواند فتوی بدهد و آن گونه که می‌بیند بین مومنین قضاوت نماید. ولی علم آنچه رخ می‌دهد و علم مجھولات از کجا به فقيه می‌رسد؟ آیا عمل براساس ظن و رأی تلقی نمی‌شود؟ و آیا دلایل قرآنی یا روایی از پدرانت که این موضوع را بیان نموده باشند، وجود دارد؟

٤ - سیدی، هل الأئمة آلهة بالله وأرباب بالله؟ وهل علم الأئمة هذا الأمر شيعتهم أن نهوا عن إظهاره بالتقية، وهل المهديون كذلك؟

٤ - آقای من، آیا ائمه خدایانی به واسطه‌ی الله و اربابانی با واسطه‌ی الله هستند؟ و آیا ائمه این را به شیعیان خود آموختند ولی آنان را به جهت تقیه، از بیانش بازداشتند؟ و آیا مهدیّین هم این گونه‌اند؟

٥ - سیدی، هل الزیدية والإسماعيلية والبهائية وغيرهم نواصب؟

١٥ - مولای من، آیا زیدیه و اسماعیلیه و بهائیان و غیر آنان از نواصی اند؟

١٦ - سیدی، ما الحکمة فی استخدامکم لمصطلحات الصوفیة والفلسفه مثل قوس الصعود وقوس النزول والفناء وغيرها لبيان الحکمة والعلم؟ أليس عندکم العلم النوراني والبيان النوراني والقول الحق والحجة الباهرة؟

١٧ - آقای من، حکمت به کار بردن اصطلاحات صوفی و کلام فلاسفه مانند قوس صعود و نزول و فنا و غیر آن از جانب شما برای بیان علم و حکمت چیست؟ آیا مگر علم نورانی و بیان نورانی و سخن حق و حجت درخشان (باهره) نزد شما نیست؟

١٨ - سیدی، انکرت تدریس اللغة العربية والنحو، لكن ماذا عن ما روي عن أمير المؤمنين (ع) في تعليمه النحو لأبي الأسود الدؤلي؟

١٩ - مولایم، تدریس علم عربی و نحو را منع کردی، پس چگونه از امیرالمؤمنین(ع) در تعلیم علم نحو به ابو الاسود دوئلی از طرف ایشان(ع)، روایت شده است؟

٢٠ - سیدی، ما الحکمة من تأليف كتاب النبوة الخاتمة؟

٢١ - حکمت تالیف کتاب «نبوت خاتم» چیست؟

٢٢ - سیدی، عرفت منک أنّ الحکمة في وجود التأویل في القرآن هو الحاجة إلى الإمام ومعرفة الإمام، ولكن ما الفائدة من وجود التأویل أصلًا؟

٢٣ - آقای من، از شما آموختم که علت وجود تأویل در قرآن، نیاز به امام و وسیله‌ی شناخت او می باشد؛ ولی اصلًاً فایده‌ی وجود تأویل چیست؟

٢٤ - سیدی، ورد في الرواية أنّ الشیطان أرى فاطمة الزهراء(ع) رؤيا بأن النبي(ص) وعلي (ع) والحسنان على ما أتذكر([130]). فكيف تمكّن الشیطان من ذلك.

الْيَسْ ملْكُوتُ اللَّهِ بِيَدِ اللَّهِ؟ فِي تَفْسِيرِ قُولَهُ: (إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا) ([131]). وَأَيْضًا مَا مَعْنَى رَؤْيَا غَيْرِ الشَّيْعِيِّ بِالنَّبِيِّ (ص) أَمْثَالَ الصَّوْفِيَّةِ وَالسَّنَةِ، وَهُنَاكَ رَؤْيَا عَدِيدَةٌ تَنَقَّلُ عَنْهُمْ بَلْ وَهُنَى فِي الْكَشْفِ فَكِيفَ يَأْتِيهِمُ الرَّسُولُ (ص) أَوْ يَتَمَثَّلُ لَهُمْ وَهُمْ عَلَى بَاطِلٍ. وَأَيْضًا رَؤْيَا الشَّيْعَةِ الْأَصْوَلِيَّينَ بِالْأَئْمَةِ مَعَ أَنَّهُمْ عَلَى ضَلَالٍ. أَهْلُ تَشْفِي قُلُوبُنَا بِأَجْوَبَةِ شَافِيَّةٍ مَنْعَشَةً تَرِيْحَنَا مَوْلَايَ؟

۲۰ - آقاییم، در روایت است که شیطان رؤیایی را به فاطمه‌ی زهرا(ع) نشان داد که در آن محمد(ص) و علی و حسن و حسین(ع) آن گونه‌اند که ذکر می‌شود ([132]). چگونه شیطان توانست این قدرت را داشته باشد؟ آیا ملکوت به دست خداوند نیست؟ در تفسیر این سخن خداوند: «نجوا کردن فقط کار شیطان است که می‌خواهد مؤمنان را محزون کند» ([133]). و نیز معنی این که غیرشیعه مانند صوفی یا اهل سنت، محمد(ص) را در روایا ببینند چیست؟ در حالی که رویاهای فراوان و حتی کشفیاتی از آنان نقل شده است و چگونه آنان که بر باطل‌اند، رسول(ص) به سوی آنها می‌رود و یا برایشان متمثّل می‌شود؟ و همچنین رویاهای شیعه‌ی اصولی که ائمه(ع) را می‌بینند با آنکه بر باطل‌اند؟ آیا دل‌های ما را با جوابی کافی، شفا می‌دهی، ای مولای من؟

۲۱ - سیدی، ذکرت فی قصّة اللقاء بآن زيارتك لقبور الأئمة وأضرحتهم ما معناه كونت جزءاً مهما من حياتك وهي مرحلة مهمة، فكيف ذلك؟

۲۱ - آقاییم، در قصه‌ی دیدار، زیارت قبور ائمه و مزار آنان را ذکر کردی که معنای آن چنین است که جزئی مهم از زندگیت و مرحله‌ای مهم شمرده می‌شود؟ چگونه چنین است؟

۲۲ - سیدی، سألتُك سؤالَ مِنْ قَبْلٍ وَأَجْبَتْ عَلَى بَعْضِ مَا سَأَلْتُكَ فَقَطْ وَلَيْسَ الْكُلُّ فَلَمَاذَا؟ هَلْ مِنْ نَقْصٍ فِينِي وَإِسَاعَةٌ أَدْبٌ، أَمْ لَشِيءٍ غَيْبِيٍّ آخِرٌ عَلِمْتَهُ؟ وَسِيدِي هَلْ تَعْرِفُنِي مِنْ أَنَا؟ وَهَلْ أَنَا مِنْ أَنْصَارِكَ وَمَنْ مُبَايِعُكَ فِي عَالَمِ الذُّرُّ وَقَابِلِكَ أَمْ لَا؟

۲۲ - آقایم، سوالاتی را قبل از شما پرسیدم و برخی از آنها و نه همه‌ی آنها را پاسخ دادی. علت چیست؟ آیا نقصی در من بود یا اسائمه‌ی ادبی شد؟ یا به دلیل مسئله‌ای غیبی است که شما می‌دانی؟ و آقایم، آیا می‌دانی من چه کسی هستم؟ آیا من از انصار شما و از کسانی هستم که در عالم ذر با تو بیعت کرده است یا خیر؟

۲۳ - سیدی، لقد خرجت بعض الاستخارات بآيات تبدو سيئة وحاشاك فما معناها؟ وهل هناك مانع في كثرة الاستخاراة في أمرك أم لا بأس بذلك؟

۲۴ - آقایم، استخاره‌هایی کردم و آیاتی آمد که با بدی و سیئه شروع می‌شد و شما هرگز این گونه نیستی! آیا در مورد شما نمی‌توان بسیار استخاره کرد یا اشکالی ندارد؟

۲۵ - سیدی هناك من أقسام البراءة ولا زال حياً ولم يحدث له شيء وأيضاً المباهلة، فقد روی لي بأنّ شخصاً ادعى باطلًا ويقول أنّه المهدى فباهل وتهدم المسجد الذي باهل فيه خصمه فكيف ذلك؟

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته، وصلى الله عليك وجزاك الله خيراً وشكراً.

المرسل: أبو علي

۲۶ - آقایم، کسی هست که قسم برائت از شما یاد کرد و زنده ماند و اتفاقی برای او نیفتاد و همچنین مباھله. در حالی که به من گفته‌اند که شخصی به دروغ ادعای مهدویت کرد و مباھله نمود و مسجدی که در آن مباھله کرده بود، به وسیله‌ی دشمنش خراب شد. پس چرا این گونه است؟

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته، وصلى الله عليك وجزاك الله خيراً وشكراً.

فرستنده: أبو علي

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدىين وسلم تسليماً.

ج س ١ : قوله ما قال الأئمة(ع) فقد ترحموا عليه.

پاسخ:

بسم الله الرحمن الرحيم

و الحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد الأئمة والمهدىين وسلم تسليماً.

جواب سوال ١ : سخن من همان چیزی است که ائمه(ع) فرموده‌اند و آنان برای او طلب رحمت کرده‌اند.

ج س ٢ : رحم الله الشيخ المفید فكونه أخطأ في أمور لا يعني أنه خارج من الولاية، بل هو ولد وعاش ومات على ولاية الأئمة(ع) وهم سلام الله عليهم من كُلّ أهل زمانه بموالاتهم فكل من مات على موالاتهم فهو من أهل الجنة.

جواب سوال ٢ : خدا شیخ مفید را رحمت کند؛ این که او در مواردی خطا کرده است به معنی خروجش از ولایت نیست. او بر ولایت ائمه(ع) متولد شد، زندگی کرد و مرد. ائمه(ع) که سلام خدا بر آنها باد، کسانی بودند که اهل زمانشان مکلف به موالات و محبت آنان شده‌اند و هر که بر دوستی آنها بمیرد، از اهل بهشت است.

ج س ٣ س ٤ : يرحمك الله، لو عامل الله الناس بالعدل لما دخل الجنة أحد. بالنسبة للشيخ (رحمه الله) في الفقه تعامل ضمن قوانين هم أرشدوا شيعتهم للتعامل بها ومن خلالها مع روایاتهم مثل كون الرواية موافقة للمخالفين وصدرت لتفیة فقالوا(ع) الرشد في خلافهم ([134]), وأيضاً مثل قولهم(ع) بأيهمما أخذتم من باب التسلیم لنا وسعكم ([135]) ولم يرد روایاتهم بالهوى وبأمر ما أنزل الله بها من سلطان كالسند أو القواعد العقلية. وقد شذ الشيخ في القليل نسبة إلى الكثير الذي شذ فيهم غيره والله غفور رحيم ما داموا قد قضوا على ولاية الطاهرين(ع) ولم

يُنَكِّرُوا إِمَامَتِهِمْ (ع)، فَكُلُّ مَنْ ماتَ عَلَى الْوَلَايَةِ لِخَلِيفَةِ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ فِي زَمَانِهِ هُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَلَا يَخْلُدُ فِي النَّارِ إِنْ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ.

جواب سوال ۳ و ۴: خدا تو را رحمت کند، اگر خدا با عدالت با مردم برخورد می‌کرد، احدی وارد بهشت نمی‌شد. به همین ترتیب در مورد شیخ (رحمه الله)، او در فقه در ضمن قوانینی کار کرد که ائمه (ع) با روایات خود، شیعیانشان را به تعامل با آنها و از طریق این قوانین راهنمایی کردند مانند اینکه روایتی که موافقت با دشمنان را توصیه می‌کند از جهت تقيیه صادر شده است و ائمه (ع) فرموده‌اند: «رشد، در مخالفت با آنان است» ([136]) و نیز مانند سخن آنان (ع) که «هر کدام را که برای تسلیم به ما بگیرید، باعث گشایش شما است» ([137]) و روایات آنها (ع) را از روی هوای نفس و براساس معیارهایی که خدا برهانی بر آنها نفرستاده است مانند سند یا قواعد علمی، رد نکرد. شیخ در مقایسه با دیگران که بسیار اشتباه می‌کردند، در موارد کمی اشتباه کرد که خداوند بخشاینده و مهربان است، تا زمانی که بر ولایت طاهرين (ع) باقی بماند و امامت آنان (ع) را انکار نکنند. هر که بر ولایت خلیفه‌ی خدا در زمینش در زمان خودش بمیرد، از اهل بهشت است، ان شاء الله و حتى اگر گناه کبیره نیز کرده باشد، جاودانه در آتش نمی‌ماند.

ج س ۶: ربما أخطأ من نقل لك أني قلت أقرؤوا كتب النيلي (رحمه الله) في أن يبيّن لك أن تقرؤوها للاطلاع ومعرفة الحق من الباطل والسؤال عن الحق والبحث وليس قبول كل ما يقول النيلي، وقد أعطيت لبعض الأنصار عدداً كبيراً جداً من الأخطاء التي وقع فيها النيلي (رحمه الله).

جواب سوال ۶: شاید کسی که برای تو نقل کرده است که من گفته‌ام کتاب‌های نیلی (رحمه الله) را بخوانید فراموش کرده است که یادآوری کند که برای اطلاع و شناخت حق از باطل و پرسش از حق و جستجو مطالعه کنی و این به معنی قبول هر

آنچه نیلی گفت است، نمی باشد. تعداد بسیار زیادی از خطاهایی را که نیلی که رحمت خدا بر او باد، در آن افتاد را برای بعضی از انصار آشکار نمودم.

وبالإجمال أقول لك: النيلي نقض بكثير من الأدلة منهجم الباطل، ولكن وضع قانوناً من نفسه ويريد أن يحاكم القرآن وروايات آل محمد بهذا القانون وما يخالف قانونه أمسى يرميه كما كانوا يفعلون هم فلم يفرق نتاج منهج النيلي عن نتاج من سبقوه، بل كلاهما مخالف للمنهج الإلهي، فالنيلي في نهاية المطاف وقع في ما كان ينتقده من جهة أخرى، بل هو في النهاية جعل نفسه حاكماً على كلام الله وحاكماً على كلام المعصومين، بل هو جعل نفسه أنه اكتشف قانون محاكمة القرآن وكل ما يخالف قانونه باطل، وبالتالي فهو قد جعل نفسه حاكماً على الأئمة(ع) وجعل نفسه بحسب منهجه أنه أعلم من الأئمة وأعرف منهم بالقرآن وتفسيره ومعانيه، والحمد لله الذي رزقه الموت وأخرجه من هذه الدنيا على الولاية.

به طور خلاصه: نیلی با دلایل بسیار، راه و روش باطل آنان را نقض نمود ولی قانونی از طرف خودش وضع کرد و می خواست که با این قانون، قران و روایات آل محمد(ع) را بررسی کند و در موردشان حکم بدهد؛ او آنچه مخالف قانونش بود به دور می افکند، همان گونه که آنان می کردند؛ بنابراین نتایج روش نیلی تفاوت چندانی با راه و روش پیشینیان او نداشت، بلکه هر دو روش، مخالف روش الهی می باشند. در نهایت، نیلی در چیزی گرفتار شد که او را از جهتی دیگر شایسته‌ی انتقاد می کند؛ در نهایت او خود را حاکم بر کلام خدا و حاکم بر کلام معصومین(ع) قرار داد، بلکه او خودش را در چنان وضعیتی قرار داد که بیان داشت که قانون حکم کردن براساس قرآن را یافته است و هرچه مخالف قانونش بود را باطل حساب می آورد و به این ترتیب او خودش را حاکم بر ائمه(ع) قرار داد و براساس راه و روشش، خود را گویا عالی‌تر از ائمه(ع) و داناتر از آنان به قران و تفسیر و معانیش، قرار داد. سپاس و ستایش شایسته‌ی خداوند است که مرگ را روزی او گردانید و بر ولایت، از این دنیا رفت.

ج س ٧: الأحكام الشرعية تنسخ يرحمك الله وما أهون هذا الذي ترويه فقد يأتي ما هو أعظم بكثير، وبالنسبة للزواج المنقطع فقد أكد عليه الأئمة؛ لأنَّه تشريع الهي وأرادوا أن يبقى ولا يندرس، بل وحتى التأكيد على استحبابه كان لهذه العلة أي لأنَّه إحياء لشريعة أراد لها الطاغوت والشيطان أن تدرس، أما اليوم فالامر مختلف فالزواج المنقطع ثابت ويعرفه الناس المخالف والموالف، بل وفيه حل لكثير من المشاكل الاجتماعية والأخلاقية، لو قبل الناس ما جئت به من المدة وهي ستة أشهر والإشهاد أو الإشهار فإن هذا سيضمن حق المرأة والأبناء ولن يجعل المرأة سلعة رخيصة لقضاء الوطر فقط.

جواب سوال ٧: خداوند تو را مورد رحمت خویش قرار دهد، احکام شرعی نسخ می‌شوند و ساده‌ترین آن، همان موردی است که روایت کردی. موارد بسیار بزرگ‌تر نیز وجود دارد. در مورد ازدواج موقت، ائمه(ع) بر آن تاکید کرده‌اند؛ زیرا تشریعی الهی است و خواستند که باقی بماند و کهنه نشود و حتی تاکید بر مستحب بودن آن نیز به همین علت است؛ زیرا زنده نگهداشت شریعت است در حالی که خواسته‌ی طاغوت و شیطان آن بود که کهنه شود و از بین برود. اما امروز، وضعیت متفاوت است و ازدواج موقت، ثابت شده است و مردم مخالف و موافق آن را می‌شناسند؛ حتی در آن راه حل بسیاری از مشکلات اجتماعی و اخلاقی موجود است. اگر مردم آنچه را که در مورد مدت ازدواج موقت بیان کردم که شش ماه است بپذیرند، و نیز شاهد داشته باشد یا این که مشهور شود، این کار، حقوق زن و فرزندان را تضمین خواهد کرد و زن هرگز کالایی نخواهد شد که از آن فقط بهره‌ی جنسی گرفته شود.

ج س ٨: مريم المجدلية غير مريم بنت عمران(ع) أم عيسى (ع).

جواب سوال ٨: مريم مجدلیه غیر از مريم دختر عمران(ع)، مادر عیسی(ع) است.

ج س ٩: الحديث ومثله غيره موافق لكلام العامة وأهل الخلاف وهم قالوا هذا لكي يلغوا قضية أن فاطمة أرادت إخفاء موضع ضريحها للإشارة لما وقع عليها

من ظلم، فكونه في دارها يعني أنها لم تطلب إخفاءه هذا ما كانوا يريدون الوصول إليه.

جواب سوال ۹: این حدیث و سایر موارد شیبیه آن، موافق کلام عامه و دشمنان است و آنان این گونه گفتند تا این قضیه را که فاطمه(ع) آنگاه که ظلم به او وارد شد، با اشاره می خواست که موضع ضریحش مخفی بماند را منتفی بدانند. وجود قبر در خانه اش یعنی این که او خواستار مخفی ماندن محل قبرش نبود؛ این چیزی است که آنها می خواهند به آن برسند.

أَمَا كَلَامُ الْإِمَامِ الرَّضاَ (ع) وَالْأَئمَّةِ (ع) لِمَنْ كَانَ يَسْأَلُهُمْ مِنْ شَيْءٍ عَنْ مَوْضِعِ قَبْرِ فَاطِمَةَ (ع) لِيَزُورُهُ، فَكَانُوا يَرْشَدُوهُ لِيَزُورُ فَاطِمَةَ (ع) فِي حِجْرَتِهَا وَلَمْ يَصْرُحُوا لِأَحَدٍ أَنَّهُ قَبْرُهَا إِنَّمَا تَوَهَّمُوا مِنْ سَمْعِهَا إِنَّ الْقَبْرَ فِي الْغُرْفَةِ لَمَّا أَخْبَرَهُمُ الْأَئمَّةُ زِيَارَتَهَا فِي الْغُرْفَةِ وَبَيْنَا لَهُمْ مَوْضِعُ الْغُرْفَةِ.

اما کلام امام رضا و ائمه(ع) به شیعیانی که در مورد محل قبر فاطمه(ع) سوال می نمودند تا در آنجا او را زیارت کنند، آنها ایشان را راهنمایی می کردند که او را در خانه اش زیارت کنند و برای احدی تصریح نکردند که قبر او در آنجا قرار دارد. هنگامی که ائمه(ع) خبر دادند که فاطمه(ع) در خانه اش زیارت شود و جای خانه را آشکار کردند، کسانی که تصور کردند که قبر فاطمه(ع) در خانه اش قرار دارد، دچار توهם شدند.

ج س ۱۰ : أَفَلَا تَكُونُ لَيْ وَلِلْأَنْصَارِ بِالْحَسِينِ (ع) أَسْوَةٌ، أَفْلَمْ تَقْرَأُ اللَّوْحَ الَّذِي أَهْدَاهُ اللَّهُ (عَزَّوَجَلَّ) إِلَى الرَّسُولِ (ص) وَأَعْطَاهُ الرَّسُولُ (ص) لِفَاطِمَةَ (ع) وَمَكْتُوبٌ فِيهِ حَالُ الْقَائِمِ وَأَصْحَابِهِ: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ؛ هَذَا كِتَابٌ مِنْ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ لِمُحَمَّدٍ نُورٍ وَسَفِيرٍ وَحْجَابٍ وَوَلِيٍّ، نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ مِنْ عَنْدِ رَبِّ الْعَالَمِينَ).

جواب سوال ۱۰: آیا برای من و انصار، الگویی در حسین(ع) نباشد؟ آیا لوحی را که خدای عزّوجلّ به رسول(ص) داد و رسول(ص) نیز آن را به فاطمه(ع) بخشید، نخوانده‌ای؟ که در آن حال قائم و یارانش نوشته شده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم. این نوشته‌ای است از خدای عزیز و علیم برای محمد، نور او و سفیرش و حجاب و ولیش، که روح الامین از طرف پروردگار جهانیان فرود آورد.

عظم يا محمد اسماني واشكر نعماني، ولا تجحد آلائي. إني أنا الله لا إله إلا أنا قاصم الجبارين، ومذل الظالمين وديان (يوم) الدين، إني أنا الله لا إله إلا أنا فمن رجا غير فضلي أو خاف غير عدلي (وعذابي) عذبه عذاباً لا أعزبه أحداً من العالمين، فإياي فاعبد وعلى فتوكل، إني لم أبعث نبياً فأكملت أيامه وانقضت مذته إلا جعلت له وصياً ..... ثم أكمل ذلك بابنه رحمة العالمين، عليه كمال موسى، وبهاء عيسى، وصبر أيوب. سيدل أوليائي في زمانه، ويتهدون رؤوسهم كما تتهادى رؤوس الترك والديلم، فيقتلون ويحرقون، ويكونون خائفين مرعوبين وجلين، تصبغ الأرض بدمائهم، ويفشوا الويل والرنين في نسائهم، أولئك أوليائي حقاً، بهم ادفع (وارفع) كل فتنه عمیاء حندس، وبهم اكشف الزلازل، وادفع الآثار والأغلال. أولئك عليهم صلوات من ربهم ورحمه وأولئك هم المهادون) ([138]).

ای محمد! اسمی مرا بزرگ بدار و نعمت‌هایم را سپاس گو و نعمت‌های بزرگ مرا کتمان نکن. من الله هستم که خدایی جز من نیست، شکننده‌ی زورگویان و پست کننده‌ی ظالمین و حسابرس روز جزا. من خدایی هستم که هیچ خدایی جز من نیست، پس هر کس که جز فضل مرا آرزو کند یا از عدل و عذاب غیر من بترسد، او را چنان عذاب کنم که احدی از جهانیان را عذاب نکرده باشم. پس تنها مرا بندگی کن و فقط بر من توکل نما. من نبی ای را نفرستادم جز آنکه دورانش را به پایان رساندم و همین که مدتیش به پایان رسید برای او وصی ای قرار دادم، .... سپس آن را با فرزندش که رحمت بر جهانیان است کامل نمودم. او، کمال موسی و نور عیسی و صبر ایوب را دارد. اولیای من در زمانش خوار خواهند شد و سرهای آنان هدیه داده خواهد شد همان

گونه که سرهای ترک و دیلیم هدیه خواهند گردید؛ کشته می‌شوند و در آتش انداخته می‌شوند، ترسان، مرعوب و لرزان می‌گردند، زمین با خون‌های آنان رنگ می‌گیرد و گریه و ماتم و زاری در زنانشان آشکار می‌گردد. آنان به حق اولیای من هستند. با آنان هر فتنه‌ی کور هلاک کننده رادفع (و رفع) می‌کنم و لغزش‌ها را با آنان محو می‌نمایم و آثار باطل و زنجیرها را با آنان می‌زدایم. آنها کسانی هستند که صلواتی و رحمتی از جانب پروردگارشان بر آنها است و آنها، هدایت یافته‌گان اند»([139]).

هذا ما وعدنا الله ورسوله، صدق الله ورسوله، والحمد رب العالمين ويالها من نعمة أن تكون كالحسين وأهله مقتولين مرعوبين، وياله من عار على فقهاء السوء أن يكونوا كيزيد وجنده قتلة وطغاة.

این چیزی است که خدا و رسولش به ما وعده دادند؛ راست گفتند خدا و رسولش و سپاس و ستایش مخصوص پروردگار جهانیان است و چه نعمت بزرگی است که مانند حسین(ع) و اهلش، مقتول و ترسان باشیم و چه ننگی است بر علمای بدکار که مانند یزید و سربازان قاتلش و گردنکشان باشند.

ج س ۱۱ : فالحسين (ع) ماذا فعل يرحمك الله، إعلم إن لكل إمام كتاب يعمل بما فيه.

جواب سوال ۱۱ : خدا تو را مورد رحمت خویش قرار دهد! حسین(ع) چه کرد؟ بدان هر امامی، کتابی دارد که طبق آن عمل می‌کند.

ج س ۱۲ : قال تعالى: (مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَأْتِيَقَانُ * ..... يُخْرُجُ مِنْهُمَا الْأُولُوُ
وَالْمَرْجَانُ)([140])، فالبحران في هذه الآية علي وفاطمة واللولو والمرجان الحسن
والحسين والأئمة والمهدىين(ع)([141]).

جواب سوال ۱۲: خدای متعال می‌فرماید: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ * ... يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ» ([142]), دو دریا در این آیه، علی و فاطمه و لولو و مرجان، حسن و حسین و ائمه و مهدیین (ع) هستند.

ج س ۱۳: إذا كنْتَ فهْمْتَ هَذَا فَفهْمْكَ خَاطِئٌ.

جواب سوال ۱۳: اگر این گونه فهمیده‌ای، درک تو اشتباه است.

ج س ۱۴: اشهد أَنَّ لِإِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهًا وَاحِدًا فَرِدًا صَمَدًا لَمْ يَتَخَذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا، الرِّبُوبِيَّةُ وَالْإِلَوَهِيَّةُ الْمُطْلَقَةُ لَهُ سَبْحَانُهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُ الْمُشْرِكُونَ، وَالْكَلَامُ فِي الْإِلَوَهِيَّةِ وَالرِّبُوبِيَّةِ بِالْتَفْصِيلِ سَتْجَدُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فِي كِتَابِ تَفْسِيرِ سُورَةِ التَّوْحِيدِ كِتَبَهُ قَبْلَ سَنَوَاتٍ وَقَرَأَهُ بَعْضُ الْأَنْصَارِ وَسَأَنْشَرَهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ عِنْدَمَا أَجَدَ لَهُ حَمْلَةً وَيَحِينَ وَقْتَهُ» ([143]).

جواب سوال ۱۴: شهادت می‌دهم که خدایی جز الله نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد؛ خدای واحدِ احدِ فردِ بی‌نیازی که دوست یا فرزندی نگرفت. ربوبیت و الوهیت مطلق از آن او است. سبحان و بلند مرتبه‌تر است از آنچه مشرکان می‌گویند. تفصیلِ الوهیت و ربوبیت را ان شاء الله در تفسیر سوره‌ی توحید خواهی یافت که سال‌ها قبل نوشتم و بعضی از انصار آن را خوانده‌اند. ان شاء الله هنگامی که حاملینی برای آن بیابم و وقتیش فرارسد، آن را منتشر خواهم کرد ([144]).

ج س ۱۵: الناصبي هو من ينصب العداء لأحد خلفاء الله في أرضه أو أتباعه المؤمنين به؛ لأنهم مؤمنون به. فهذا المعنى ممكن أن ينطبق على مصاديق كثيرة.

جواب سوال ۱۵: ناصبی، کسی است که با یکی از خلفای خدا بر زمینش یا پیروان مومن او دشمنی برانگیزد از آن رو که آنان مومن به خلیفه‌ی خدا هستند؛ پس این معنی می‌تواند بر مصاديق بسیاری منطبق گردد.

اما اسماعيلية والزیدیة؛ فحال کثير منهم الیوم بعيد عن نصب العداء، فلا يمكن أن تحكم على أحدهم بالنصب إلا أن يصدر منه ما يبين نصبه العداء.

اما در مورد اسماعيلیه و زیدیه، حال بسیاری از آنان امروزه در زمرهی ناصبین نیست و ممکن نیست که بر کسی از آنها، ناصبی بودن را حکم کنی مگر این که از او عملی صادر شود که دشمنیش را آشکار گرداند.

اما البهائیة؛ فکذلک وهم ضالون مضلون کغیرهم من الفرق.

اما بهایت نیز به همین ترتیب؛ آنها نیز گمراه و گمراه کننده‌اند مانند دیگر فرقه‌ها.

ج س ۱۶ : ما تكلمت به هو الحقيقة بعينها كما أراني ربی فمن شاء فليؤمن وليرى في ملكوت السموات الحقيقة.

جواب سوال ۱۶ : آنچه در موردش سخن گفتم عین حقیقت است همان گونه که پروردگارم به من نشان داد؛ هر که بخواهد باید مومن شود و در ملکوت حقیقی آسمان‌ها بنگرد.

ج س ۱۷ : لم أنكر أو أمنع أحداً من دراسة اللغة العربية، وهناك أنصار هم أساتذة جامعيين ويدرسون اللغة العربية، بل قلت بأنها قواعد استقرائية تحتمل الخطأ في بعض الأحيان فلا يمكن اعتبارها قانوناً يحاكم القرآن وكلام الأنبياء والأوصياء وإنما يقرّون للنصارى نقضهم على القرآن بواسطة قواعد اللغة العربية الوضعية، وإن كنت مطلاعاً على اللغة العربية ستجد أن هناك أكثر من مدرسة نحوية وكل مدرسة قواعدها التي تختلف عن الأخرى فأيتها الحقيقة وأيها الوهم والباطل؟ حتى إن بعض علماء الشيعة رجح تحريف القرآن بسبب مخالفته لبعض القواعد نحوية والبلاغية الموضوعية، وبإمكانك الاطلاع على كفاية الأصول للأخوند الخراساني وتعليق المشكيني عليها، حيث علق المشكيني على ترجيح الأخوند تحريف القرآن بما معناه: (كما يدل عليه الاعتبار وكثير من

الأخبار)، والاعتبار يقصد به مخالفة القرآن الذي بين أيدي الناس للقواعد النحوية والبلاغية والكلام طويل في قواعد اللغة العربية.

جواب سوال ۱۷: احدهی را از درس زبان عربی منع نکردم و آن را ناپسند ندانستم. برخی از انصار که مدرس دانشگاه و حوزه‌اند، زبان عربی تدریس می‌کنند. بلکه گفتم که قوانینی قراردادی دارد که گاهی احتمال وجود خطا در آن می‌رود و نمی‌تواند به عنوان قانونی برای سنجش قرآن و کلام انبیا و اوصیا منظور گردد که اگر جز این باشد آنان بر موارد نقض نصاری (مسيحيان) به قرآن به واسطه‌ی قوانین وضعی زبان عربی اقرار می‌کنند. اگر بر زبان عربی مطلع باشی، بیش از یک روش تدریس نحوی را در آن می‌یابی و هر روش، قواعده‌ی دارد که با روش دیگر متفاوت است؛ حال کدام یک حقیقت است و کدام گمان؟ تا آنجا که بعضی از علمای شیعه، بر تحریف قرآن به سبب مخالفت آن با بعضی قواعد نحوی و قوانین بلاغی وضع شده، ترجیح داده‌اند که می‌توانی برای اطلاع بیشتر به کفاية الاصول آخوند خراسانی و تعلیق مشکینی بر آن مراجعه نمایی؛ آنجا که مشکینی، حاشیه‌ای به ترجیح آخوند خراسانی بر تحریف قرآن به این معنا نوشته است: «آن گونه که اعتبار و بسیاری از اخبار بر آن دلالت می‌کند» و منظور از اعتبار، مخالفت قرآنی که در اختیار مردم است با قواعد نحوی و بلاغی می‌باشد و کلام در مورد قواعد زبان عربی، بسیار است.

واعلم إنَّ العَرَبَ كَانُوا يَتَكَلَّمُونَ بِأَكْثَرِ مِنْ لِغَةٍ فَصْحَىٰ، مِنْهَا لِغَةٌ تَعْمَلُ الْأَفْعَالَ الْخَمْسَةَ فِي حَالِ النَّصْبِ وَالْجَزْمِ وَالرَّفْعِ بِخَلْفِ مَا عَلَيْهِ قَوَاعِدُ الْلِّغَةِ الْمُوضَوِّعَةِ تَمَامًا، أَمَّا إِنَّ امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (ع) أَمْرَ بِكِتَابَةِ قَوَاعِدِ الْلِّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فَهَذَا الْكَلَامُ غَيْرُ صَحِيحٍ وَلَا عَلَاقَةُ لَهُ بِالْحَقِيقَةِ، وَإِنْ كُنْتُمْ تَعْتَقِدُونَ أَنَّ هَذَا مَدْحُ لَعْيٍ (ع) فَعَلَيْكُمْ غَنِّيٌّ عَنِ هَذَا.

بدان که عرب با بیش از یک زبان فصیح صحبت می‌کردند که از آن جمله، زبانی است که با افعال پنج‌گانه در حالت نصب و رفع و جزم تعامل می‌کند که برخلاف قواعد

موضوعه‌ی زبان است. اما این موضوع که امیرالمؤمنین(ع) دستور داد تا قواعد زبان عربی نوشته شود، درست نیست و حقیقت ندارد و اگر فکر می‌کنید که این مধی برای علی(ع) است، علی(ع) از چیزها بی‌نیاز است.

ج س ۱۸ : ما أرجوه من الله أن يقبل مني عملي القليل في نقل ما عرفني سبحانه للخلق لعلهم يهتدون إلى الحق ويعرفون الحق.

جواب سوال ۱۸: آنچه از خدا امید دارم این است که عمل اندکم را در انتقال آنچه که او سبحان و متعال برای هدایت خلق به حق و شناختن حق به من شناساند، بپذیرد.

ج س ۱۹ : أرجو أن تقرأ ما كتب عن المحكم والمتشبه بتأني لتتضح لك الصورة أكثر[[145]], **واعلم إن الله ليس كمثله شيء وكلامه ليس ككلام الخلق فكلام الله سبحانه وتعالى غير مقيد بالزمان والمكان، بل هو لكل زمان ومكان ويجري مجرى الشمس والقمر في هذا العالم الجسماني**[[146]], **وهو لكل العوالم.**

جواب سوال ۱۹: امیدوارم آنچه در مورد محکم و متشبه نوشته‌ام را با تائی بخوانی تا قضیه برای تو آشکارتر گردد[[147]] و بدان که احدي شبیه خداوند نیست و کلامش مانند کلام خلق نمی‌باشد؛ کلام خدای سبحان و متعال، مقید به زمان و مکان نیست بلکه برای همه‌ی زمان‌ها و مکان‌ها است و مانند خورشید و ماه در این عالم جسمانی در حرکت است[[148]] و برای همه‌ی جهان‌ها است.

ج س ۲۰ : إن الشيطان لا يتمثل بالرسول محمد(ص) والأئمة(ع)، هذا كلام الأئمة(ع) وليس فقط قوله ولا هو جديد، ولكن لعن الله الحقد الأعمى وخبث السرائر الذي جعل العلماء غير العاملين اليوم يقولون بأختب القول ويدّعون إن الشيطان يتمثل برسول الله محمد(ص) والأئمة(ع)[[149]].

جواب سوال ۲۰: شیطان نمی‌تواند به صورت محمد(ص) و ائمه(ع) متمثلاً شود؛ این سخن ائمه(ع) است و فقط حرف من و مطلب جدیدی نیست ولی خدا کینه‌ی کور و خباثت درونی را که امروز علمای غیرعامل را واداشت که به خبیث‌ترین شکل سخن بگویند و مدعی شوند که شیطان می‌تواند شبیه رسول الله محمد(ص) و ائمه(ع) شود را لعن نمود([150]).

أَمَّا سُؤالُكُ عن رُؤيَا الزَّهْرَاءِ (ع)، فَهَلْ تَعْتَقِدُ أَنَّ الشَّيْطَانَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ لِكِي يَرِيهَا الْغَيْبِ وَقَدْ قَالَ تَعَالَى: (فَلَمَّا حَرَّ ثَبَيَّتِ الْجِنُّ أَنَّ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ) ([151]), فَلَمْ يَبْقَ إِلَّا شَيْءٌ وَاحِدٌ: إِنَّ الشَّيْطَانَ أَلْقَى فِي نِهَايَةِ الرُّؤْيَا هَذَا الْأَمْرُ وَهُوَ مَوْتُ الرَّسُولِ مُحَمَّدٍ (ص)، وَبِمَا أَنَّ الْعَاصِمَ مُوجَدٌ مَعَهَا وَهُوَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) فَقَدْ وَكَلَهَا اللَّهُ إِلَيْهِ (ع) لِيَبْيَّنَ لَهَا (ع) إِنَّ الصَّوْتَ الَّذِي سَمِعْتُهُ فِي نِهَايَةِ الرُّؤْيَا لَيْسَ مِنْ الرُّؤْيَا، بَلْ هُوَ مِنْ الشَّيْطَانِ أَرَادَ تَحْزِينَهَا بِهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

اما سوالت درباره‌ی رویای حضرت زهرا(ع)، آیا معتقد‌ی که شیطان چیزی از غیب می‌داند تا غیب را به زهرا(ع) نشان دهد؟ در حالی که خدای متعال فرموده است: «چون فرو افتاد، جنیان دریافتند که اگر علم غیب می‌دانستند، در آن عذاب خوارکننده نمی‌ماندند» ([152]). پس جز یک مطلب باقی نمی‌ماند: شیطان در انتهای رویا این ماجرا را القانمود که همان مرگ رسول خدا محمد(ص) بود و با آنکه نگهدارنده‌ای با این رویا وجود دارد که همان رسول الله محمد(ص) می‌باشد، خدا فاطمه(ع) را به محمد(ص) واگذاشت تا به او بفهماند که صوتی که در انتهای رویا شنید بخشی از رویا نبود بلکه از ناحیه‌ی شیطان بود که او را با آن، نگران سازد. و الحمد لله رب العالمین.

ج س ۲۱: إِنَّ لِي الْشَّرْفَ أَنْ أَذْهَبَ لِأَضْرَحْتَهُمْ لَا قُولَ لَهُمْ خَادِمُكُمْ يَقْرَ بِفَضْلِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَبِيَقِينِ كَامِلِ أَنْكُمْ خَلْفَاءُ اللَّهِ حَقًا وَالْوَيْلُ لِمَنْ ظَلَمْكُمْ وَجَدَ حَقَّكُمْ.

جواب سوال ۲۱: این برای من شرافت محسوب می‌شود که به ضریح آنان بروم تا به آنها بگوییم که خدمت‌کار شما به فضل خدا بر خودش و با یقین کامل اقرار دارد که شما خلفای حق خدا هستید و وای بر کسی که بر شما ستم کرد و حق شما را انکار نمود.

ج س ۲۲: لیس علیّ أن أجيّب على كل سؤال، وأمّا إساءة الأدب فلم تمنعني فيما مضى أن أجيّب فكيف تمنعني الآن.

جواب سوال ۲۲: بر من واجب نیست که به همه‌ی سوالات پاسخ بدهم. اما در گذشته اسائه‌ی ادب مانع از آن نبود که پاسخ دهم، حال چگونه امروز باعث می‌شود که پاسخ ندهم؟!

ج س ۲۳: الاستخارة هي سؤال الله سبحانه وتعالى فلا بد من عقد العزم فيها على أمور:

جواب سوال ۲۳: استخاره درخواست از خدای سبحان و متعال است، پس باید که در آن، بر مواردی استوار باشی:

الأول: إنك لا ترجح في نفسك طرفاً على آخر بل تساوي الأمرين في نفسك.

اول: در نفست یکی از دو گزینه را بر دیگری ترجیح ندهی بلکه دو حالت در نظرت یکسان باشد.

والثاني: أن تكون مستعداً لقبول جواب الله بشكل كامل ولا يوجد في نفسك أي رفض للجواب ولا مناقشة ممكنة لما يأتيك من الجواب.

دوم: این که برای پذیرش جواب خدا به طور کامل آماده باشی و در نفس خودت هیچ ردیه‌ای بر جواب خدا نیاوری و آنگاه که جواب آمد، هیچ مناقشه‌ای نکنی.

والثالث: أن تقبل الجواب وتعتبره نعمة الله الكبرى عليك أن كلّك الله وأجابك، هذه الأمور الثلاثة كحد أدنى ضرورية ل تكون أنت فعلًا قد استخرت الله. أمّا أن يأتي شخص وهو متّرد في قبول جواب الله له ثم يستخير ويعتبر أن ما فعله استخاره، فالحق إنّ مثل هذا الشخص ربما ينعم عليه الله الكريم ويحبّيه ولكن يا له من خزي لهذا وأمثاله وهو لا يرضي أن يستشيره أحد ثم يذهب لخلاف مشورته وكأنه استشاره ليخالف قوله، فكيف يرضي أن يفعل هذا مع الله سبحانه، والله إنّ هذا لأمر عظيم وتجراً كبير على الله سبحانه وتعالى، ومع هذا الخبر الصادر من الناس فإنّ الله يعاملهم برأفة ورحمة.

سوم: جواب را بپذیری و آن رانعمت برتر خدا بر خودت بدانی که خدا با تو سخن گفت و جواب تو را داد.

این سه مورد، پایین ترین حد ضروریات است تا بتوانی از خداوند طلب استخاره کنی؛ اما اینکه شخصی بباید و در پذیرش جواب خدا مردّد باشد و سپس استخاره کند و گمان کند آنچه کرده است، استخاره است، مثّل چنین شخصی مانند کسی است که شاید خدای کریم بر او نعمت بفرستد و جوابش دهد ولی وای بر او از رسوایی این استخاره و مانند آن! خداوند راضی نیست که احدی از او مشورت بخواهد سپس خلاف مشورتش برود و گویا که او با خدا مشورت کرده است تا با سخشن مخالفت کند. چگونه راضی می‌شود که با خدای سبحان چنین کند؟ به خدا سوگند که این موضوعی عظیم و جراتی بزرگ بر خدای سبحان و متعال است و علی‌رغم این خباثتی که از طرف مردم صادر می‌شود، خدا با آنان با رأفت و رحمت رفتار می‌کند.

ج س ٤: أمّا القسم، فما هم بمدعين ليقسموا إنما الذي يقسم صاحب الدعوة، وقد عرضت نفسی للناس للقسم. وأمّا المباھلة فهي بين طرفین فمن باھلوا وأنا لم أباھلهم هؤلاء الذين تدعی إنهم باھلونی، أمّا العذاب فهو ينزل حتماً على من يباھل كاذباً ولو بعد حين، والشك في هذا هو شك بكتاب الله، بل هو شك في وجود الله سبحانه، وقد باھل حیدر مشتت فاسأل عما جرى له، وقد ظلمنا عبد العزيز الحكيم وابنه فاسأل عما جرى لهم، وقد ظلمنا جيش المرجعية وجيش مقتدی فاسأل عما جرى لهم وليس بعد فترات طويلة بل لم يمهلهم الله جمیعاً غير

أيام قلائل، فحيدر مشتت تصرف كالمحجون ثم دخل السجن في إيران بتصريفات رعنة وبعدها هلك في العراق بعد أن ختم عمله بنشر قسم براءة بجريدة الرسمية على أنه غير محق. وأمام عبد العزيز وابنه فلما اعتدوا على المكتب قبل عامين لم تمض سوي أيام حتى أهان الأمريكان عمليهم عمار ابن عبد العزيز وادخلوه السجن ولو كان ضدتهم لكان هذا فخر، ولكنه منبطح لهم ومسالم معهم تماماً، وقد زار عبد العزيز البيت الأسود بعد ذلك وتصافح مع بوش عدو الله بكل حرارة، وهذا تصرف يدل على فقدان العقل والخزي الديني، وقبل عام أي قبل أحداث المحرّم اجتمع علينا الجميع بعد العزيز الحكيم وابنه قاموا باغلاق المكتب الثاني لنا قرب ضريح أمير المؤمنين (ع) بعد فتحه بأيام واعتقلوا عدداً كبيراً من الأنصار ظلماً وعدواناً، ومن ثم كمل جيش المرجعية الشيطانية وجيش مقتدى الجريمة وقاموا بقتل وهدم دور عبادتنا في كل أنحاء العراق فما كانت النتيجة وبعد أيام قلائل؟؟؟ عبد العزيز الحكيم مصاب بالسرطان، وهذا عذاب وخزي الدنيا قبل الآخرة، وجيش مقتدى وجند المرجعية تذابحوا بينهم في حدث غير مسبوق ولم يكن الأمر أن قتل طرف الآخر أو انتصر على الآخر، بل قام جيش مقتدى بقتل عدد كبير من جند المرجعية، ثم انقلب الأمور ليحصد جند المرجعية جيش مقتدى.

جواب سوال ۲۴: أما قسم؛ أنها از مدعیان قسم نمی باشند، کسی که قسم یاد می کند، فقط صاحب دعوت است و من خودم را در برابر مردم در معرض قسم قرار دادم. أما مباھله؛ (صیغه‌ای) بین دو طرف است که مباھله می کنند و این در حالی است که من با اینان که ادعا می کنند با من مباھله نمودند، مباھله نکرده‌ام. عذاب به طور قطع بر کسی که به دروغ مباھله کند، نازل می شود هرچند پس از گذشت مدتی باشد و شک کردن به آن، شک در کتاب خدا است بلکه شک در وجود خدای سبحان است! حیدر مشتت مباھله کرد، از آنچه بر او گذشت، بپرس. عبد العزيز الحكيم و پسرش بر ما ستم کردند، از آنچه بر آنان گذشت، بپرس. سربازان مرجعیت و سربازان مقتدى به ما ستم کردند، از آنچه بر آنان گذشت بپرس و این سرگذشت‌ها بعد از زمانی طولانی اتفاق نیفتاد بلکه خدا به همه‌ی آنها جز روزهایی اندک، مهلت نداد. حیدر مشتت، مانند دیوانه‌ای رفتار کرد و سپس در ایران به زندان افتاد و چون دیوانگان رفتار کرد و بعد از آن در عراق هلاک شد و این بعد از آن بود که عملش مبنی بر قسم برائت

نسبت به من که من بر حق نیستم را در روزنامه‌ی رسمیش منتشر کرد. و اما عبدالعزیز و پسرش، همین که دو سال قبل با مکتب دشمنی کردند، چند روزی نگذشت تا آنکه آمریکایی‌ها پسرش عمار بن عبد العزیز را تحقیر کردند و به زندان فرستادند که اگر او ضد آمریکایی‌ها بود، این اسارت را مایه‌ی فخر و مباهات می‌دانست ولی او به طور کامل در برابر آنها ذلیل شد و با آنها مسالمت کرد و عبد العزیز بعد از آن به دیدار خانه‌ی سیاه رفت و با بوش، دشمن خدا با آن همه شوق و حرارت، دست داد و روبوسی نمود و این رفتار نشان‌دهنده‌ی فقدان عقل و رسوایی در دنیا بود. یک سال قبل یعنی قبل از حوادث محرم همگی علیه ما موضع گرفتند و عبد العزیز حکیم و پسرش مدرسه‌ی دوم ما را در کنار ضریح امیرالمؤمنین(ع) را چند روز پس از افتتاحش بستند و عده‌ی زیادی از انصار را با ظلم و دشمنی روانه‌ی زندان کردند و پس از آن سربازان مرجعیت شیطانی و سربازان مقتدای تبه‌کار، کار را تکمیل کردند و برای کشتن ما و خراب کردن عبادتگاه‌های ما در همه جای عراق کوشیدند؛ نتیجه‌ی آن پس از مدتی کوتاه، چه شد؟ عبد‌العزیز الحکیم گرفتار سرطان شد و این عذاب و رسوایی دنیا پیش از آخرت بود و سربازان مقتدا و سربازان مرجعیت در حادثه‌ای که سابقه نداشت، به جان هم افتادند و کار به این صورت پیش نرفت که گروهی، طرف مقابل را بکشد یا بر آنان پیروز شود بلکه سربازان مقتدا، تعداد زیادی از سربازان مرجعیت را کشتند سپس وضعیت برعکس شد تا سربازان مرجعیت، گروه مقتدا را درو کنند.

أَلَيْسَ كُلُّ هَذِهِ آيَاتٍ أَمْ مَاذَا يَفْعُلُ اللَّهُ لَكِي تَؤْمِنُ النَّاسُ؟ أَيْرَسَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمْ مُلْكًا فَوْقَ رَأْسِهِ يَضْرِبُهُ، وَإِذَا سُأْلَهُ لِمَاذَا ضَرَبَتِي يَقُولُ لَهُ لَأَنَّكَ لَمْ تَؤْمِنْ بِأَحْمَدَ الْحَسْنَ، هَلْ هَذَا مَا يَرِيدُونَ؟ لَا حُولَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

أحمد الحسن

آیا اینها نشانه نیست؟ خدا چه کند تا مردم ایمان بیاورند؟ آیا برای هر کدام از آنها فرشته‌ای بفرستد تا بر سر او بکوبد؟ و آنگاه که از او بپرسد که چرا مرا می‌زنی به او

بگوید که چون توبه احمد الحسن ایمان نیاوردی، آیا این چیزی است که شما می‌خواهید؟

لا حول و لا قوّة الا بالله العلي العظيم.

احمد الحسن

- (يَا أَخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرًا سُوءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا) مریم: 28 [126]

- «ای خواهر هارون، نه ظدرت مرد بدی بود و نه مادرت زنی بدکاره!» (مریم: 28). [127]

[128]- روی الکلینی: عن علی بن محمد وغیره، عن سهل بن زیاد، عن احمد بن محمد بن ابی نصر، قال: سألت الرضا (ع) عن قبر فاطمة (ع) فقال: (دفت في بيته، فلما زادت بني أمية في المسجد صارت في المسجد) الكافی: ج 1 ص 461.

[129]- کلینی روایت می‌کند: از علی بن محمد وغیره، از سهل بن زیاد، از احمد بن محمد بن ابی نصر که گفت: از امام رضا(ع) از قبر فاطمه(ع) سوال کرد؛ ایشان فرمود: «در خانه اش دفن شد و هنگامی که بنی امیه مسجد را توسعه دادند، داخل مسجد افتاد». کافی: ج 1 ص 461.

[130]- روی علی بن ابراهیم فی تفسیره، قال: قوله: (إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيُحْزِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَسْ بِضَارٍّ لَهُمْ شَيْئًا إِلَّا يَأْذِنِ اللَّهُ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ)، قال: فإنه حدثني أبي عن محمد بن أبي عمير، عن أبي بصير، عن أبي عبد الله(ع)، قال: (كان سبب نزول هذه الآية إن فاطمة(ع) رأت في منامها إن رسول الله(ص) هم أن يخرج هو وفاطمة وعلي والحسن والحسين صلوات الله عليهم من المدينة، فخرجوها حتى جاؤوها من حيطان المدينة فعرض لهم طريقان فاخذ رسول الله(ص) ذات اليمين حتى انتهى بهم إلى موضع فيه نخل وماء، فاشترى رسول الله(ص) شاة كبراء وهي التي في أحد أذنيها نقط بيض فأمر بذبحها فلما أكلوا منها ما توا في مكانهم، فانتبهت فاطمة باكيه ذعره فلم تخبر رسول الله(ص) بذلك، فلما أصبحت جاء رسول الله(ص) بحمار فاركب عليه فاطمة وأمر أن يخرج أمير المؤمنين والحسن والحسين(ص) من المدينة، كما رأت فاطمة في نومها فلما خرجوا من حيطان المدينة عرض لهم طريقان فاخذ رسول الله(ص) ذات اليمين كما رأت فاطمة(ص) حتى انتهوا إلى موضع فيه نخل وماء، فاشترى رسول الله(ص) شاة ذراء كما رأت فاطمة(ع) فأمر بذبحها فذبحت وشویت فلما أرادوا أكلها قامت فاطمة وتنحت ناحية منهم تبكي مخافة أن يموتو، فطلبتها رسول الله(ص) حتى وقف عليها وهي تبكي فقال: ما شأنك يا بنية؟ قالت: يا رسول الله، رأيت البارحة. كذا وكذا في نومي وقد فعلت أنت. كما رأيته في نومي. فتنجحیت عنکم؛ لأن لا أراکم تموتون، فقام رسول الله(ص) فصلی رکعتین ثم ناجی ربہ فنزل علیه جبرئیل(ع) فقال: يا محمد، هذا شیطان یقال له الزها (الرها ط)، وهو الذي أرى فاطمة هذه الرؤيا وبؤدي المؤمنین في نومهم ما یغتمون به، فأمر جبرئیل(ع) أن یأتي به إلى رسول الله(ص)، فجاء به إلى رسول الله(ص) فقال له: أنت أربیت فاطمة هذه الرؤیا؟ فقال: نعم يا محمد! فبزق علیه ثلاث بزقات فشجه في ثلاثة مواضع: ثم قال جبرئیل لمحمد(ص): قل يا محمد إذا رأیت في منامک شيئاً تکرهه أو رأی أحد من

المؤمنين فليقل: أَعُوذُ بِمَا عَادَتْ بِهِ مَلَائِكَةُ اللَّهِ الْمُقْرَبُونَ وَأَنْبِيَاءُ اللَّهِ الْمُرْسَلُونَ وَعِبَادُهِ الصَّالِحُونَ مِنْ شَرِّ مَا رَأَيْتُ مِنْ رُؤْبَايِّ، وَبِقَرَأَ الْحَمْدَ وَالْمَعْوذَتَيْنِ وَقَلَ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَيَتَفَلَّ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثَ تَفَلَّاتٍ، فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّهُ مَا رَأَى، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ "إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ" الآيَةُ) تفسير القمي: ج 2 ص 355.

[131] - المجادلة: 10.

[132] - على ابن براهيم در تفسیرش در مورد آیه «نجوا کردن فقط کار شیطان است که می خواهد مؤمنان را محظوظ کند و حال آنکه هیچ زیانی، جز به فرمان خداوند به آنها نمی رساند و مؤمنان باید که بر خدا توکل کنند» آورده است: پدرم از محمد بن ابی عمر از ابی بصیر از ابی عبد الله(ع) روایت کرد: «سبب نزول این آیه آن بود که فاطمه(ع) در خوابش دید که رسول الله(ص) تصمیم گرفت که خودش و علی و فاطمه و حسن و حسین که صلوات خدا بر آنها باد، از مدینه خارج شوند. خارج شدند تا به اطراف مدینه رسیدند. در مسیرشان دو راه پیدا شد و رسول الله(ص) به سمت راست رفت تا آنکه به جایی رسیدند که نخل و آب بود. رسول الله(ص) گوسفندی بزرگ خرید که در گوش آن نقطه‌ای سفید بود. دستور داد که آن را ذبح کنند. همینکه از آن خوردند، در همانجا مردند. فاطمه اندوهناک و گریان از خواب برخواست و آن را به رسول الله(ص) خبر نداد. همینکه صبح شد رسول الله(ص) الاغی را آورد و فاطمه(ع) را بر آن نشاند و دستور داد که امیرالمؤمنین و حسن و حسین(ع) از مدینه خارج شوند؛ همان گونه که فاطمه(ع) در خواب دیده بود. همین که از اطراف شهر دور شدند، دو راه نمایان شد و رسول الله به طرف راست رفت و همانگونه که فاطمه(ع) در خواب دیده بود تا این که به نخل و آب رسیدند. رسول الله(ص) گوسفندی خرید، همانگونه که فاطمه(ع) دیده بود پس دستور به ذبح آن داد. گوسفند ذبح شد. همین که خواستند از آن بخورند، فاطمه(ع) ایستاد و در حال گریه از ترس آنکه آنها بمیرند، به گوشه‌ای دور از آنها رفت. پس رسول الله(ص) او را خواند و به سوی او رفت و کنار او ایستاد، در حالی که فاطمه(ع) می گریست. رسول الله(ص) گفت: دخترم چرا گریه می کنی؟ فاطمه(ع) گفت: ای رسول خدا، رویایی دیدم که این گونه و این گونه بود و آن گونه که دیده بودم، شما هم انجام دادی پس از شما کناره گرفتم تا شما را نبینم که می میرید. پس رسول الله(ص) برخواست، دو رکعت نماز خواند و با پروردگارش مناجات نمود. جبریل بر او فرود آمد و گفت: ای محمد! این شیطانی است که به آن «زها» (یا رها) می گویند که این رویا را به فاطمه نشان داد و مؤمنین را در خوابشان می آزاد و آنان را اندوهناک می سازد. به جبریل فرمان داده شد که او را نزد رسول الله(ص) بیاورد. پس آن را نزد رسول الله(ص) آورد. به او فرمود: آیا تو این رویا را به فاطمه نشان دادی؟ گفت: بله ای محمد! پس رسول الله(ص)، سه بار بر او آب دهان انداخت و در سه جا سر او را زخمی کرد. سپس جبریل به محمد(ص) گفت: ای محمد! وقتی در خوابت چیزی دیدی که ناپسند می داشتی یا اگر یکی از مؤمنین چنین دید بگویید: «از شر آن چیزی که در رویا دیدم پناه می برم به آن چیزی که فرشتگان مقرب و انبیای مرسل خدا و بندگان صالح به آن پناه می بردند و حمد و معوذین (دو سوره‌ی قل اعوذ) و قل هو الله احد را بخواند و سه بار به سمت راست فوت کند که آنچه دیده است زیانی به او نمی رساند.

پس خدا بر رسولش نازل کرد: «إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ...». تفسیر قمی: ج 2 ص 355.

[133] - مجادله: 10.

[134] - الكافي: ج 1 ص 8.

[135] - الكافي: ج 1 ص 9.

[136] - کافی: ج 1 ص 8.

[137] - کافی: ج 1 ص 9.

- [138]- الاحتجاج: ص 41، الاختصاص: ص 210، غيبة الطوسي: ص 101، غيبة النعماني: ص 29، أصول الكافي: ج ؟؟؟
ص 527، أعلام الورى: ص 371، عيون أخبار الرضا: ص 25، إكمال الدين: ص 179، بحار الأنوار: ج 36 ص 195.
- [139]- احتجاج: ص 41 : اختصاص: ص 210 : غيبة طوسي: ص 101 : غيبة نعماني: ص 29 : أصول كافي: ج 527 : اعلام الورى: ص 371 : عيون أخبار رضا: ص 25 : إكمال الدين: ص 179 : بحار الانوار: جلد 36 ص 195.
- [140]- الرحمن: 19 - 22
- [141]- لمعرفة المزيد راجع كتاب رحلة موسى إلى مجمع البحرين للإمام أحمد الحسن (ع).
- [142]- الرحمن: 19 تا 22
- [143]- بفضل الله سبحانه وتعالى منْ علينا بهذا الكتاب ، فهو منشور ويمكن للقارئ الكريم الرجوع إليه.
- [144]- به فضل خداوند سبحانه و متعال كه با این کتاب بر ما منت نهاد، این کتاب اکنون منتشر شده و خوانندهی محترم می تواند به آن رجوع نماید.
- [145]- راجع المتشابهات: ج 1 جواب السؤال (19).
- [146]- روی العیاشی عن عبد الرحیم القصیر، قال: كنت يوماً من الأيام عند أبي جعفر (ع) فقال: (يا عبد الرحيم، قلت:
لبيك، قال: قول الله "إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادِ" إذ قال رسول الله(ص): أنا المنذر وعلى الهاد، ومن الهاد اليوم ؟ قال:
فسكت طويلاً ثم رفعت رأسي، فقلت: جعلت فداك، هي فيكم توارثونها رجل فرجل حتى انتهت إليك، فأنت جعلت فداك الهاد،
قال: صدقت يا عبد الرحيم، إن القرآن حي لا يموت، والآية حية لا تموت، فلو كانت الآية إذا نزلت في الأقوام ماتوا فمات
القرآن، ولكن هي جارية في الباقين كما جرت في الماضين، وقال عبد الرحيم: قال أبو عبد الله (ع): إن القرآن حي لم يمت،
وإنه يجري ما يجري الليل والنهر، وكما تجري الشمس والقمر، ويجري على آخرنا كما يجري على أولنا) تفسير العیاشی: ج 2
ص 203، بحار الأنوار: ج 35 ص 403.
- [147]- به كتاب متشابهات جلد 1 پاسخ سوال 19 مراجعه نماید.
- [148]- عیاشی از عبد الرحیم قصیر روایت کرد که گفت: روزی از روزها نزد ابو جعفر(ع)بودم. فرمود: «ای عبد الرحیم»
گفتم: لبیک. دربارهی سخن خداوند «انما آنست مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادِ» (فقط تو ترسانندهای و برای هر قومی هدایتگری هست)
فرمود: «آنگاه که رسول الله(ص) فرمود: من ترساننده و على، هادی است. امروز هادی چه کسی است؟ عبد الرحیم گفت:
سکوتی طولانی کردم. سپس سر را بلند کردم و گفتم: جانم فدایت! در میان شما است که از مردی به مردی به ارث بردید تا به
شما رسید. پس شما که جانم فدایت باد، امروز هدایتگری. امام(ع) فرمود: «ای عبد الرحیم، درست گفتی. قرآن زندهای است
که نمی میرد و آیه (نیز) زندهای است که نمی میرد. پس اگر آیهای در مورد قومی نازل شده باشد، با مرگ آنان، قرآن هم
می میرد؛ ولی قرآن در میان آیندگان جاری است همان گونه که در گذشتگان جریان داشته است». عبد الرحیم ادامه داد:
ابوعبدالله(ع) فرمود: «قرآن زندهای است که نمی میرد و تا شب و روز جریان دارد، در جریان است همان طور که خورشید و ماه
در جریان هستند و قرآن، بر آخرين ما می گذرد همان گونه که بر اولين ما گذشت». تفسیر عیاشی: ج 2 ص 203 : بحار
الأنوار: ج 35 ص 403.
- [149]- قال رسول الله(ص): (من رأى فقد رأى فان الشيطان لا يتمثل بي ولا بأحد من أوصيائي) الصراط المستقيم: ج 3
ص 155، و قال(ص): (من رأى في منامه فقد رأى في منامه. فان الشيطان لا يتمثل في صورتي ولا في صورة أحد من أوصيائي. ولا
بصورة أحد من شيعتهم، وإن الرؤيا الصادقة جزء من سبعين جزء من النبوة) روضة الوعاظين: ص 234، و قال(ص): (من رأى

فقد رأني فإني لا يتمثل بي شيطان، ومن رأى أحداً من أوصيائي فقد رأه فإنه لا يتمثل بهم شيطان) المحتضر: ص 18.
وقال(ص): (من رأني في المنام فقد رأني، فإن الشيطان لا يتمثل بي في النوم ولا في اليقظة، ولا بأحد من أوصيائي إلى يوم القيامة) مدينة المعاجز: ج 2 ص 93.

[150] - رسول الله(ص) فرمود: «هر کس ما را ببیند، ما را دیده است و شیطان نمی‌تواند به صورت من و یا یکی از اوصیای من متمثلاً شود.»: صراط مستقیم: ج 3 ص 155 و همچنین فرمود: «هر کس مرا در خوابش ببیند، مرا دیده است چرا که شیطان نمی‌تواند به صورت یکی از اوصیای من و به صورت یکی از شیعیان آنها متمثلاً شود و رویای صادقه جزئی از هفتاد جزء پیامبری است»: روضة الوعاظین: ص 234 و همچنین فرمود: «هر کس مرا ببیند، مرا دیده است که شیطان نمی‌تواند به صورت من دربیاید و هر کس یکی از اوصیای مرا ببیند، همو را دیده است چرا که شیطان نمی‌تواند به صورت آنها دربیاید». مختصر: ص 18 و همچنین فرمود: «هر کس مرا در خواب ببیند، مرا دیده است که شیطان نمی‌تواند نه در خواب و نه در بیداری به صورت من متمثلاً گردد و نه به صورت یکی از اوصیای من، تا روز قیامت!» مدينة المعاجز: ج 2 ص 93.

.14 - سباء: [151]

.14 - سباء: [152]